

УДК 378:336.225

DOI 10.31494/2412-9208-2018-1-3-265-274

Personality oriented technologies in the formation of future specialists professional qualities

Особистісно орієнтовані технології формування професійних якостей майбутніх фахівців

Taisiia Ponochovna-Rysak,
candidate of pedagogical sciences,
associate professor

Таїсія Поночовна-Рисак,
кандидат педагогічних наук, доцент

<https://orcid.org/0000-0002-2107-3343>

ponochovna@bigmir.net

*Kyiv National University of Culture
and Arts*

*Київський національний
університет культури і
мистецтв*

✉ 36 Ye. Konovaltsa St., Kyiv

✉ вул. Є. Коновальця, 36, м.Київ

Original manuscript received September 15, 2018

Revised manuscript accepted November 10, 2018

ABSTRACT

Formation of human consciousness, its ability to active participation in the national economy, various branches of social and public life is an important issue of the national policy of Ukraine nowadays. Complex social and economic processes taking place in our country caused a considerable demand for initiative, business, responsible people. As a result, the problem of formation of individual's life professional foundations becomes especially relevant. Thus, in today's educational environment, the content of education is constantly updated: new subjects, integrated courses appear. This circumstance predetermines the search for new forms of knowledge transfer, the introduction of new teaching means, and therefore the development of new pedagogical technologies that would meet the initial educational needs.

The purpose of an article is to reveal the essence and content of personality oriented learning technologies, method of projects and determine the role of object and subject in projecting.

The essence of the personality oriented approach is to ground the role of object and subject in projecting in the process of future specialists professional qualities formation. The subject of projecting is a teacher or a group of teachers, as well as the student himself, and an object of projecting is a separate pedagogical construction: technology, method, content of education, curriculum, etc.

It is established that personal paradigm lies in the basis of personality oriented learning according to which the emphasis is made on the development of personal attitude to the world, activities, to themselves of those who are involved in teaching process.

It is revealed that the essence of pedagogical projecting is probabilistic, predictable variants of future purposeful activity and forecasting of its results. Pedagogical projecting is not only an activity, but also the process of successive changes of states characterized by new tasks, types of activity. The result of the design is a pedagogical project, the functional specifics of which depend on the following

conditions: the state of the environment, the characteristics of the subjects involved in the preparation of a specific project.

Keywords: *personal oriented technologies, professional qualities, method of project, projecting, pedagogical projecting, future specialists.*

Вступ. Педагогіка, її теорія і практика є невід’ємною складовою суспільного розвитку. Оновлення освіти все складніше здійснювати традиційними технологіями. Виникає об’єктивна потреба в інноваційних технологіях. У сучасних умовах розвитку освіти постійно оновлюється зміст навчання: з’являються нові предмети, інтегровані курси. Це зумовлює пошуки нових форм передачі знань, упровадження нових навчальних засобів, а отже, розробку нових педагогічних технологій, що відповідали б потребам освіти.

Методи та методики дослідження. Педагогічні технології навчання дедалі набувають особистісно орієнтованого змісту. Реально це виявляється в тому, що в процесі їх застосування враховуються індивідуальні здібності студента, його потреби й нахили, ціннісні орієнтації, інтереси та суб’єктивний досвід, можливість реалізувати себе в пізнанні та навчальній діяльності. Різні аспекти особистісно орієнтованого навчання досліджують учені: К. Баханов, О. Дубасенюк, В. Кремень, І. Лернер, О. Пехота, С. Подмазін, В. Серіков, В. Сластьонін, Л. Подимова, І. Якиманська та ін.

Мета статті полягає в розкритті сутності й змісту особистісно орієнтованих технологій навчання, педагогічного проектування, методу проектів та висвітленні ролі об’єкта та суб’єкта проектування.

Результати та дискусії. Особистісно орієнтовані технології навчання класифікуються за спрямованістю, цілями навчання, предметним середовищем, застосуванням технічних засобів, організацією освітнього процесу, методичними задачами, орієнтацією на особистісні структури тощо. До відмінних рис цих технологій учені відносять: виконання спільної діяльності викладачів та студентів, особливий тип взаємодії та взаємовідносин між ними, який складається на основі єдності сенсу та мети цієї діяльності, що виступає найважливішою передумовою розвитку особистісних показників.

Грунтовно розкривається сутність особистісно орієнтованого підходу в працях В. Серікова, де досліджено мету, зміст, методи навчання. Вчений вважає, що навчання, спрямоване на розвиток особистості, досягає мети тією мірою, якою створює ситуацію запиту, затребуваності особистості, її сил саморозвитку.

Автор доводить, що ідея особистісно орієнтованого навчання проявляється на двох рівнях: буденному (етико-гуманістичний феномен, який утверджує ідеї поваги особистості, партнерства, співпраці, діалогу, індивідуального навчання) та навчальному (має різну концептуально-понятійну структуру, яка залежить від рамок предмета науки, що розглядається) (Серіков, 1994).

Під особистісними функціями В. Серіков розуміє усвідомлення людини реалізувати соціальне замовлення бути особистістю. До таких функцій вчений відносить:

- мотивацію (прийняття діяльності);
- опосередкування (зовнішні впливи та внутрішні імпульси);
- колізію поведінки;
- рефлексію (конструювання та утримання визначеного Я);
- змістовність визначення системи життєвих сенсів аж до найголовнішого -сутності життя;
- орієнтацію (побудову особистісної картини світу – індивідуального світобачення);
- самореалізацію (бажання визнання свого “Я” оточуючими);
- забезпечення рівня духовності життєдіяльності (Серіков, 1994).

Реалізація особистісно орієнтованого підходу полягає в наданні учасникам освітнього процесу можливості обирати предметний матеріал, організаційні форми та методи навчання.

Як стверджує С. Подмазін, сутність освітнього процесу згідно з особистісно-орієнтованим підходом полягає у створенні умов для освіти особистості, формуванні “образу-себе-в-бутті” та його складових: “образу Я”, “образу Світу”, “образу Я в Світі” (гармонійного, не відчуженого) в їхній цілісності та прагнення до безкінечної повноти. Це розкриття та максимальний розвиток усіх сутнісних сил особистості в умовах певного соціуму та культури (Подмазін, 2004).

В основі особистісно-орієнтованого навчання, як слушно зазначає І. Якиманська, лежить визнання індивідуальності, самобутності, самоцінності кожної особистості, її розвитку не як “колективного суб’єкта”, а передусім як індивіда, наділеного своїм неповторним суб’єктним досвідом (Якиманська, 2000).

Проектування особистісно-орієнтованої системи навчання передбачає:

- визнання вихованця основним суб’єктом процесу навчання;
- визначення мети проектування – розвитку індивідуальних здібностей студента;
- визначення засобів, які забезпечують реалізацію поставленої мети засобом виявлення та структурування суб’єктного досвіду студента, його спрямованого розвитку в процесі навчання.

Реалізація особистісно-орієнтованого навчання вимагає розробки такого змісту освіти, до якого входять не лише наукові знання, але й мета, знання, способи та методи пізнання. Важливим є розробка спеціальних форм взаємодії учасників освітнього процесу (вихованців, учителів, батьків).

Особистісно-орієнтоване навчання повинно забезпечувати розвиток та саморозвиток особистості учня, виходячи з виявлення його індивідуальних особистостей як суб’єкта пізнавальної та предметної діяльності; воно надає кожному учневі (студентові), опираючись на його здібності, нахили, інтереси, особистісні цінності та суб’єктивний досвід,

можливість реалізувати себе в пізнавальній та інших видах діяльності; це навчання будується на принципі варіативності, визнанні різноманітності змісту та форм навчального процесу, вибір яких повинен здійснюватися педагогом з урахуванням мети розвитку кожної особистості, її психологічної та педагогічної підтримки в пізнавальному процесі та ускладнених життєвих обставинах в цілому (Подмазін, 2004).

Отже, на основі викладеного можна зробити висновок про те, що в основі особистісно орієнтованого навчання лежить особистісна парадигма, згідно з якою акцент ставиться на розвиток у суб'єктів навчання особистісного ставлення до світу, діяльності, до себе. В особистісній педагогіці студент-творець та архітектор себе й своєї діяльності. Метою особистісно орієнтованого навчання є цілісна особистість у єдності її когнітивних та власне особистих якостей.

Сьогодні у вищій школі найбільш активно застосовуються такі технології: розвивального навчання, технологія поетапного формування розумових дій, колективної взаємодії, програмованого навчання, педагогічного проектування тощо.

Метод проектів як особистісно-орієнтована технологія виник ще у двадцяті роки XX століття в США (його називали також методом проблем) та пов'язувався з ідеями гуманістичного напрямку в діяльності та освіті, в загальних обрисах розроблений американським філософом і педагогом Дж. Дьюї. Теоретично й експериментально цю технологію досліджували та впроваджували Е. Дьюї, С. Рейді, У. Кільпатрик, Дж. Джонс, С. Русова, С. Шацький, А. Макаренко, Є. Машбіц, В. Безпалько та ін.

Поняття "проект" походить від латинського project – "той, що видається, виступає, крокує попереду". В українську мову слово "проект" потрапило з германських мов і означає "задум", "план".

Один із найвідоміших послідовників Дж. Дьюї, що досліджував метод проектів, У. Кільпатрик визначав цей метод як цільовий акт, діяльність від "усього серця", що з визначеною метою відбувається за конкретних соціальних умов. Учений особливо наголошував на можливості застосування методу в умовах демократичного, громадянського суспільства. У. Кільпатрик поділяв проекти на чотири типи відповідно до мети: 1) втілення ідеї (думки) або плану в зовнішню форму; 2) естетична насолода; 3) побороти розумову перепону; 4) здобути відомості, конкретний ступінь навичок, вмінь.

Практично в такому контексті метод проектів характеризують сучасні українські вчені, які зазначають, що освітня технологія спрямована на здобуття студентами знань у тісному зв'язку з реальною життєвою практикою, формування у них специфічних умінь та навичок завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку (Волгіна, 2007).

Вміння користуватись методом проектів – показник високої кваліфікації викладача, його прогресивної методики навчання й розвитку студентів. Недаремно ця технологія відноситься до технологій XXI ст., яка передбачає, перш за все, вміння адаптуватись до змінних умов життя

людини. Отже, перед викладачами постає завдання – активізувати пізнавальну діяльність в процесі навчання, створити умови для формування в студентів інтересу до вивчення певного предмета.

Метод проектів – це система навчання, гнучка модель організації освітнього процесу, орієнтована на самореалізацію особистості студента шляхом розвитку його інтелектуальних й фізичних можливостей, вольових якостей та творчих здібностей. Але суть методу проектів залишається такою ж – стимулювати інтерес студентів до окремих проблем й через проектну діяльність, яка передбачає вирішення однієї чи цілого ряду проблем, показати практичне застосування отриманих знань.

В основі методу проектів лежить розвиток пізнавальних навчків, умінь самостійно конструювати свої знання і орієнтуватися в інформаційному просторі. Якщо мова йде про метод проектів, то мається на увазі (технологія), яка повинна завершитись цілком реальним, практичним результатом, оформленим тим чи іншим чином. В основу методу проектів покладена ідея, яка складає сутність поняття “проект”, його прагматична спрямованість на результат, який отримується при вирішенні відповідної практичної діяльності. Щоб досягти такого результату, потрібно навчити студентів самостійно мислити, знаходити та вирішувати проблеми, привертаючи для цієї мети знання з різних галузей, вміти встановлювати причинно-наслідкові зв'язки (Полат, 2001)

Метод проектів завжди орієнтований на самостійну діяльність студента – індивідуальну, парну чи групову, яку вони виконують протягом визначеного відрізка часу. Виконуючи проекти, студенти вчаться самостійно приймати рішення, брати на себе відповідальність за їх реалізацію. Студент стає рівноправним учасником спільної діяльності з викладачем, відповідаючи за свої успіхи, невдачі та недоліки. Він сам аналізує кожен крок свого навчання, визначає недоліки, шукає причини виникнення труднощів і шляхи виправлення помилок. Йому надається право вибору способів діяльності, висунення гіпотез, участь у колективному обговоренні різних точок зору. Студенти вчаться працювати в групі, допомагати та підтримувати один одного, знаходити інформацію з різних джерел, оформляти матеріал та подавати його, оцінювати свою роботу на фоні інших, порівнювати власний рівень володіння мовою, поєднувати мовні навички та власну фантазію. Проектна робота розвиває вміння планувати, мислити критично.

Можна визначити такі типи проектів:

- дослідницькі – потребують добре продуманої структури, визначених цілей, постановки актуальності предмета дослідження для всіх учасників, уточнення джерел інформації, продуманих методів, результатів. Структура дослідницьких проектів повністю або частково відповідає структурі справжніх наукових досліджень;

- творчі – базуються на відповідному оформленні результатів; як правило, не мають детально розробленої структури спільної діяльності учасників. Вона тільки проглядається та починає розвиватися,

підпорядковуючись прийнятій групою логіці спільної діяльності, інтересам учасників проекту;

- ігрові, структура яких також ще не визначена і залишається відкритою до закінчення проекту; учасники мають певні ролі, обумовлені характером та змістом проекту, особливістю проблеми, яка підлягає вирішенню;

- практико-орієнтовані, які передбачають чітко визначений результат діяльності учасників з початку; орієнтований на соціальні інтереси учасників (документ, програма, рекомендації, проект закону, словник). Проект потребує складання сценарію всієї діяльності його учасників з визначенням функцій кожного з них. Особливо важливими є організація координаційної роботи у вигляді поетапних обговорень та презентація одержаних результатів і можливих засобів їх упровадження у практику;

- інформаційні проекти – спрямовані на збирання інформації про який-небудь об'єкт, явище, на ознайомлення учасників проекту з цією інформацією, її аналіз і узагальнення фактів. Такі проекти потребують добре продуманої структури, можливості систематичної корекції в ході роботи над проектом. Структуру такого проекту можна позначити таким чином: мета проекту, його актуальність; методи отримання (літературні джерела, засоби масової інформації, бази даних, у тому числі й електронні інтерв'ю, анкетування тощо) та обробки інформації (її аналіз, узагальнення, зіставлення з відомими фактами, аргументовані висновки); результат (стаття, доповідь, реферат, відеофільм); презентація (публікація, у тому числі в електронній мережі, обговорення у телеконференції). Такі проекти можуть бути органічною частиною дослідницьких проектів, їхнім модулем (Пехота, 2003).

Сутність педагогічного проектування становлять ймовірнісні, передбачувані варіанти майбутньої цілеспрямованої діяльності й прогнозування її результатів. Воно зумовлено потребою розв'язання актуальної проблеми, має творчий характер й опирається на кількісні орієнтації особистості. Метод проектів покликаний стимулювати інтерес студентів не лише на опанування знаннями, але й спонукати її до особистісного самозростання, саморозвитку й самореалізації. Ця технологія включає в себе сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю сутністю. Їй притаманні мета, об'єкт, суб'єкт, засоби, принципи проектування тощо.

Мета, яка є ідеальною уявою кінцевого результату, утворює основну передумову проектувальної діяльності педагога. Основоположний смисл проектування вбачається у виконанні соціального замовлення, що вимагає максимальної конкретизації, тобто опису, що забезпечує вимір, можливість досягнення, гнучкість і конкретність цілей. Суспільство, його виховні інститути ставлять за мету формувати не просто студента, але передусім цілісну особистість. Ця висока мета має поєднуватися також із цілями, прагненнями студента.

У ролі об'єкта проектування виступає здебільшого окрема педагогічна конструкція: технологія, метод, зміст освіти, навчальна програма і т. ін. Таке обмеження пов'язане з тим, що в педагогіці значна кількість процесів має труднощі щодо їх управління й неоднозначності трактування, і тому їх проектування часто-густо є малоефективним. Навіть тоді, коли об'єкт проектування зовні має традиційний вияв, він має будуватися на новій ідеї, оскільки потреба в проектуванні виникає за умов знаходження нової можливості розв'язання проблеми, яка стала наявною.

Формування професійних якостей майбутніх фахівців – необхідний, практично-зумовлений й водночас суперечливий процес. Наприклад, зміст вищої освіти об'єктивно мав би позитивно сприяти проектуванню формування професійних якостей майбутніх фахівців, однак до цього часу він має значну кількість хиб, пов'язаних із обсягом навчальної інформації, із можливостями її засвоєння студентами і т. ін. До цього слід додати недосконалість навчальних програм, зменшення годин на соціально-гуманітарні дисципліни, які проектують гуманний світогляд особистості тощо.

Надзвичайно велику роль у проектуванні формування професійних якостей майбутнього фахівця відіграє його суб'єкт. Суб'єктом проектування виступає педагог або група викладачів, а також сам студент. Хай там який був цей суб'єкт, він має володіти такими специфічними рисами: а) творчим мисленням і здатністю до винахідливості; б) компетентністю і високою працездатністю; в) суспільно значущими ціннісними орієнтаціями; г) здатністю до передбачування наслідків перспективних змін дійсності, що реалізуються в педагогічному проекті. Дослідження відомих учених засвідчують, що не лише студентам, але й значній кількості викладачів бракує творчого мислення, здатності до пошуку й упровадження інновацій в освітній процес; все помітніше стає тенденція прагматичного спрямування свідомості студентів і викладачів тощо. Це створює серйозні труднощі щодо реалізації проекту; потребує вдосконалення система засобів проектування.

Засоби проектування можна умовно поділити на матеріальні й духовні. До перших належать законодавчі акти, документизація, технічні засоби, схеми, таблиці тощо; до других – загальні способи наукових досліджень, ключові теоретичні положення суміжних наук і т. ін. Очевидно, що, наприклад, досконалі законодавчі акти сприяють формуванню професійних якостей майбутніх фахівців. Натомість, у Конституції України й законі України "Про вищу освіту" є ціла низка положень, які не відповідають сучасному розвитку освіти, що негативно впливає як на об'єкт, так і суб'єкт проектування. З іншого боку, це позначається на способах досліджень проблеми, утруднює обґрунтування ключових теоретичних положень щодо виховного процесу тощо. Формування професійних якостей майбутніх фахівців вимагає обґрунтування і застосування різноманітних методів проектування. Їх використання залежить не лише від проблеми і предмета проектування (об'єктивні критерії), а й від особливостей самих суб'єктів, від низки

методів, якими добре володіють конкретні проектувальники (суб'єктивні критерії). Це допомагає дотримуватися принципів педагогічного проектування.

С. Самигін сформулював два основні принципи педагогічного проектування (Самигін, 2002):

1. Принцип людських пріоритетів як принцип орієнтації на людину – учасника підсистеми процесів або ситуацій. Цей принцип вимагає підпорядкування педагогічних проектів реальним потребам, інтересам і можливостям вихованців. Під час проектування педагог має вміти поставити себе на місце того, хто навчається, й подумки експериментувати його поведінку, почуття, що виникають під впливом створеної для нього системи, процесу або ситуації. Проведені спостереження засвідчують, що на “хворобу” невміння поставити себе на місце вихованця страждає значна кількість як молодих викладачів, так і старшого покоління.

2. Принцип саморозвитку систем, що проектуються. Ці системи мають бути гнучкими, динамічними, здатними під час реалізації до змін, ускладнення або спрощення. Не варто забувати очевидну істину: якщо для одного студента проєкт може бути нескладним, то для іншого – практично недосяжним.

Творче застосування принципів проектування позитивно впливає на його результат. Сучасними вченими доведено, що результатом проектування є педагогічний проєкт, функціональна специфіка якого залежить від таких умов: стану середовища, особливостей суб'єктів, що займаються підготовкою конкретного проєкту; функціональних зв'язків між елементами проєкту, можливостей його ефективного використання, очікуваних результатів.

Педагогічне проектування – це не лише діяльність, а й процес послідовної зміни станів, що характеризуються новими задачами, видами діяльності, ступенем впорядкованості інформації і т. ін. Процес проектування (Дж. А. Джонс) у своєму розвитку проходить три етапи: дивергенції (розширення меж проєктної ситуації, щоб забезпечити простір для пошуку рішення), трансформації (створення принципів і концепцій), конвергенції (вибір оптимального варіанту розв'язання із великої кількості альтернативних).

В. Безрукова виокремлює етапи моделювання, проектування і конструювання. Очевидно, що другий етап дублює загальну назву самої діяльності, що є не зовсім коректним. Більш доречний підхід, на нашу думку, пропонує Н. Яковлева, яка вважає, що педагогічне проектування проходить чотири послідовних етапи: а) винахідництво; б) створення єдиного дослідного зразка; в) експеримент; г) оформлення кінцевого результату. Така послідовність етапів відповідає поняттю “процес”, тобто віддзеркалює зміну його станів: кожен стан є якісно відмінним від інших задачами й отриманим результатом, адекватним логіці процесу проектування, забезпечує досягнення необхідного результату.

Висновки. Отже, процес гуманізації освітнього процесу створює необхідні позитивні можливості щодо впровадження технології педагогічного проектування. Цим підкреслюється ідея перетворення студента в рівноправного суб'єкта, вияву його інтересів, потреб, здібностей, свободи на шляху професійного й особистісного становлення. Подальшого дослідження потребує детальне вивчення принципів педагогічного проектування та їх втілення в процесі навчання.

Література

1. Волгіна Л. Метод проектів як освітня технологія / Л. Волгіна, І. Богослав // Завуч. – К., 2007. – № 4. – С. 2-11.
2. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : [учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повышения квалификации пед. кадров] / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Ю. Петров ; [под ред. Е. С. Полат]. – М. : Academia, 2001. – 271 с.
3. Мухина С. А. Современные инновационные технологии обучения / С. А. Мухина, А. А. Соловьева. – М. : ТЭОТАР-Медиа, 2008. – 360 с.
4. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / [О. М. Пехота, А. З. Кітченко, О. М. Любарська та ін.; за ред. О. М. Пехоти]. – К. : Видавництво А.С.К., 2003. – 225 с.
5. Подмазин С. И. Личностно-ориентированное образование : Социально-философское исследование / Сергей Иванович Подмазин. – Запорожский гос. ун-т. – Запорожье : Просвіта, 2004. – 247 с.
6. Самыгин С. И. Эвристические технологии обучения : педагогика и психология высшей школы : [учеб. пособие] / Самыгин С. И. – Ростов на Дону : Феникс, 2002. – С. 205-223.
7. Сериков В. В. Личностно-ориентированное образование / В. В. Сериков // Педагогика. – 1994. – № 5. – С. 16-21.
8. Якиманская И. С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе / Ираида Сергеевна Якиманская ; отв. ред. М. А. Ушакова. – [2.-изд.]. – М. : Сентябрь, 2000. – 112 с. – (Библиотека журнала "Директор школы").
9. Яковлева Н. О. Проектирование как педагогический феномен / Н. О. Яковлева // Педагогика. – 2002. – № 6. – С. 8-14.

References

1. Volhina L. (2007). *Metod proektiv yak osvithnia tekhnolohiia* : [Zavuch]. Kyiv 24, (pp. 2-11). [in Ukrainian]
2. *Novye pedagogicheskie i informatsionnye tekhnologii v sisteme obrazovaniya* (2001). [ucheb. posobyie dlya stud. ped. vuzov y sisteme povysheniya kvalifikatsyi ped. kadrov] Moskva : Atsademii [in Russian]
3. Mukhyna S. (2008). *Sovremennye innovatsyonnye tekhnologii obucheniya* : Moskva : TEOTAR-Mediya [in Russian]
4. *Osvitni tekhnolohii* (2003). [navch.-metod. posib.]. – Kyiv : Vydavnytstvo A.S.K.
5. Podmazin S. (2004). *Lychnostno-orientirovannoe obrazovanie* [Sotsyalno-filosofskoe issledovanie], Zaporozhskyyi hos. un-t. – Zaporozhe : Prosvita [in Russian]
6. Samygin S. (2002) *Evresticheskiye tekhnolohiyyi obucheniya : pedahohika i psikholohiyya vysshey shkoly* : [ucheb. posobiye], (pp. 205-223). Rostov na Donu : Feniks [in Russian]
7. Serikov V. (1994) *Lichnostno-orientirovannoe obrazovanie* [Pedagogics]. (pp. 16-21) [in Russian]

8. Yakymanskaya Y. (2000) *Lichnostno-orientyrovannoe obuchenie v sovremennoi shkole* : [Byblioteka zhurnala "Head Teacher"], Moskva : Sentiabr [in Russian]

9. Yakovleva N. (2002) *Proektirovanie kak pedagogicheskii fenomen* [Pedagogics]. (pp. 8-14) [in Russian]

АНОТАЦІЯ

Формування свідомості людини, її здатності до активної діяльності у народному господарстві, різних галузях суспільного і державного життя – важливе завдання національної політики України на сучасному етапі. Складні соціально-економічні процеси, що відбуваються в державі, викликають значний попит на ініціативних, ділових, відповідальних людей. Як наслідок, особливо актуальною стає проблема формування професійних основ життя особистості. Таким чином, у сучасних умовах розвитку освіти постійно оновлюється зміст навчання: з'являються нові предмети, інтегровані курси, що зумовлює пошуки нових форм передачі знань, впровадження нових навчальних засобів, а, отже, розробку нових педагогічних технологій.

Розкрито сутність особистісно орієнтованого підходу та обґрунтовано місце і роль об'єкта та суб'єкта в проектуванні під час формування професійних якостей майбутніх фахівців. Суб'єктом проектування виступає педагог або група викладачів, а також сам студент, а в ролі об'єкта проектування виступає здебільшого окрема педагогічна конструкція: технологія, метод, зміст освіти, навчальна програма тощо.

Встановлено, що в основі особистісно орієнтованого навчання лежить особистісна парадигма, згідно з якою акцент ставиться на розвиток у суб'єктів навчання особистісного ставлення до світу, діяльності, себе.

З'ясовано, що сутністю педагогічного проектування є ймовірнісні, передбачувані варіанти майбутньої цілеспрямованої діяльності й прогнозування її результатів. Педагогічне проектування – це не лише діяльність, а й процес послідовної зміни станів, що характеризуються новими задачами, видами діяльності, ступенем впорядкованості інформації тощо. Результатом проектування є педагогічний проект, функціональна специфіка якого залежить від таких умов: стану середовища, особливостей суб'єктів, що займаються підготовкою конкретного проекту.

Ключові слова: особистісно орієнтовані технології, професійні якості, метод проектів, проектування, педагогічне проектування, майбутні фахівці.